

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 240
din data de 19.06.2024

Dosar nr. 624/2022

Petiția nr. 6138/07.09.2022

Petent:

Parte reclamată: **Parlamentul României**

Obiect: posibilă faptă de discriminare a persoanelor cu handicap accentuat și mediu care practica meseria de avocat și care nu beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. cu adresa de corespondență în ...

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor

2. **Parlamentul României - Camerei Deputaților** cu sediul în București, strada Izvor nr. 2 - 4, sector 5, e-mail: srp@cdep.ro

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 6138/13.10.2022 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 7245/13.10.2022 fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu în data de 07.11.2022. Prin citație, petentei i s-a adus la cunoștință faptul că a fost invocată din oficiu excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. și i s-a solicitat un punct de vedere până la data audierilor.

5. Procedură legal îndeplinită.

6. La termenul stabilit părțile au fost absente.

7. Petenta a depus note scrise înregistrate sub nr. 7728/31.10.2022

8. Partea reclamată a depus punct de vedere înregistrat sub nr. 8097/10.11.2022 care a fost comunicat petentei prin adresa înregistrată sub nr. 9417/30.12.2022.

9. Petenta depune concluzii scrise prin adresa înregistrată sub nr. 564/25.01.2023.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

10. Prin petiția înregistrată sub nr. **6138/07.09.2022** petenta semnalează situația juridică discriminatorie în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități creată de Legea nr. 229/2021 care modifică Legea nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

11. La baza Legii nr. 229/2021 a stat proiectul de lege nr. PI-X 262/2017 depus la Camera Deputaților de către Comisia pentru muncă și protecție socială, proiect care prevedea inițial acordarea beneficiului reducerii vârstei de pensionare pentru toți avocații care exercită profesia în condițiile celor 3 grade de handicap (grav, accentuat și mediu). Proiectul inițial de lege urmărea să armonizeze sistemul de pensii al avocaților cu sistemul public de pensii unde, la art. 58 din Legea nr. 263/2010, se prevede reducerea vârstei standard de pensionare cu 15 ani pentru persoanele cu handicap grav și 10 ani pentru cele cu handicap accentuat și mediu, în funcție de un anumit stagiul de cotizare. În mod cu totul surprinzător și de neînțeles, Legea finală, nr. 229/2021 a exclus de la reducerea vârstei de pensionare avocații care exercită profesia în condiții de handicap accentuat și mediu, acordând acest beneficiu doar celor cu handicap grav. Astfel, nu numai că nu acordă tratament juridic egal tuturor avocaților care exercită profesia în condiții de handicap dar creează o gravă discriminare între avocați acordând beneficiu de reducere a vârstei de pensionare doar pentru cei cu handicap grav, excluzând orice drept în acest sens celor cu handicap accentuat și mediu. Totodată, această legea creează o discriminare gravă și în ceea ce privește persoanele cu handicap accentuat și mediu dintr-un sistem privat de asigurări sociale reglementat legal care nu pot beneficia de aceleași drepturi ca și cele ale persoanelor cu handicap asemănător asigurate în sistemul public de pensii.

12. Petenta exercită de 25 de ani profesia de avocat în condiții de handicap accentuat (gradul II), fiind membru în cadrul Baroului Bacău, având astfel un interes justificat în relevarea acestei situații juridice discriminatorii care o vizează în mod direct. Beneficiul acordat de lege doar avocaților cu handicap grav aproape nu își găsește aplicare având în vedere faptul că un handicap grav, conform legii, presupune de cele mai multe ori diagnostice medicale incompatibile cu exercitarea profesiei de avocat care are o expunere publică foarte mare.

13. Proiectul inițial de lege ar fi acordat drepturi și avocaților cu handicap accentuat și mediu care, cu siguranță, chiar există în cadrul acestui sistem profesional într-un număr mai mare, spre deosebire de cei cu handicap grav al căror număr, dacă există, sigur este foarte redus. Persoanele cu handicap accentuat și mediu care exercită profesia de avocat au fost lipsite nejustificat de dreptul lor de a beneficia de reducerea vârstei de pensionare, drept pe care l-ar fi avut dacă fi fost asigurate în sistemul public de pensii. Toate persoanele cu handicap, indiferent de gradul acestuia, asigurate în sistemul public de pensii, beneficiază de acest drept al reducerii vârstei de pensionare de 12 ani, de când a apărut Legea nr. 263/2010, perioadă în care atâtea persoane cu dizabilități asigurate în sistemul privat de pensii ale avocaților nu au putut beneficia de un astfel de drept fiind

discriminate fără nicio justificare legală.

14. Petenta solicită să se constate discriminarea juridică existentă în ceea ce privește drepturile legale ale persoanelor cu handicap accentuat și mediu în sensul arătat iar în baza art. 1 alin. 2 din OG nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, CNCD adreseze o petiție Comisiei pentru muncă și protecție socială din cadrul Camerei Deputaților din Parlamentul României prin care să i se aducă la cunoștință constatarea discriminării și să i se solicite inițierea urgentă a unei modificări a Legii nr. 229/2021 care să prevadă acordarea dreptului la reducerea vârstei de pensionare pentru avocații care exercită profesia în condiții de handicap mediu și accentuat, conform proiectului inițial al legii nr. PL-X 262/2017 și a drepturilor similare prevăzute pentru aceste persoane în sistemul public de pensii. Totodată, în urma promovării unei astfel de petiții, solicită monitorizarea cazului până la rezolvarea sa legală.

15. Prin notele scrise depuse și înregistrate sub nr. 7728/31.10.2022, petenta precizează că prin petiția adresată CNCD semnalează o situație juridică discriminatorie în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități, dar nu a solicitat emiterea unei hotărâri care să cuprindă măsuri cu caracter sancționatoriu sau luarea unor măsuri care să încalce sfera de competență a CNCD.

16. În conformitate cu dispozițiile art. 18 alin. (1) din OG nr. 137/2000, petenta solicită de emiterea un punct de vedere de specialitate cu privire la constatarea existenței discriminării sesizate.

17. Prin concluziile scrise înregistrate sub nr. 594/25.01.2023, petenta își menține punctul de vedere cu privire la excepția necompetenței materiale a CNCD, iar în ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a Camerei Deputaților- Parlamentul României, solicită respingerea acestei excepții ca fiind nefondată, petenta fiind de părere că ea există atunci când vizează obligațiile unei persoane de a răspunde față de pretențiile invocate împotriva sa.

18. Camera Deputaților este autoritatea publică care a creat situația juridică discriminatorie sesizată întrucât este emitentul direct al actului normativ care conține această situație juridică.

19. Prin urmare, făcând abstracție de problema competenței materiale a CNCD, ar fi imposibil și nelegal să se solicite constatarea unei situații juridice discriminatorii fără a fi implicată tocmai partea care a emis actul juridic incriminat și care are obligația să răspundă și să se apere în raport cu acuzațiile ce i se aduc de a fi autorul respectivei situații și trebuie să răspundă pentru efectele juridice produse de acesta.

Sușinerile părții reclamate

20. Prin punctul de vedere depus și înregistrat sub nr. 8097/10.11.2022 partea reclamată solicită admiterea excepției necompetenței materiale a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării având în vedere că situația supusă analizei nu atrage existența unui pretins tratament discriminatoriu care să declanșeze sfera controlului jurisdicțional pe care CNCD este chemat să îl exercite în materia respectării principiului nediscriminării, în temeiul dispozițiilor art. 20 din OG nr. 137/2000, aprobată cu modificări prin Legea nr.42/2002, republicată, astfel cum acestea au fost interpretate de către Curtea

Constituțională, prin Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 și admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a Camerei Deputaților, pe considerentul că normele legale cuprinse într-un act normativ adoptat de Parlamentul României, nu pot fi asimilate faptelor de discriminare în înțelesul dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr.137/2000, republicată, legiferarea fiind activitatea care este supusă unor norme constituționale și regulamentare, norme care fundamentează conținutul procedurii legislative parlamentare.

IV. Cadrul legal aplicabil

21. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 1

„(3) România este stat de drept, democratic și social în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

Art. 4

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 16 – Egalitatea în drepturi

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”

O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată²

Art. 2

„(1) În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților

fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Ordinul nr. 27/07.02.2024 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 120/12.02.2024

Art. 29

”Șeful structurii asistență Colegiu director, prin consilierii/consilierii juridici desemnați în acest sens, precum și membrii Colegiului director pot invoca din oficiu excepția de vădită necompetență când constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”

Art. 30

”Excepția de necompetență poate fi invocată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 31.”

Art. 31

”(1) Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră părților pentru respectarea principiului contradictorialității.

(2) În situații excepționale, vădită necompetență se pune în dezbateră, în scris, petentului, însă fără a acorda un termen de citare dacă nu este posibilă prezentarea părților, dar cu posibilitatea depunerii de către petent a unui punct de vedere în termen de 10 zile.”

Art. 32

”Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”

Art. 62

”(1) Colegiul director se va pronunța cu prioritate asupra excepțiilor de procedură și de fond care nu mai implică analiza.”

V. Principiile de analiză

22. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- ✓ existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- ✓ existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- ✓ existența unui criteriu de discriminare;
- ✓ existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

✓ tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

23. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, intervine atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.”

24. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie criteriul interzis de legiuitorul național prin art. 2 alin. (1), textul de lege prezentând sub forma unei enumerări cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată”; caracterul neexhaustiv al enumerării este dat de însăși sintagma „sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese, sintagmă care oferă posibilitatea reținerii oricărui alt criteriu nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea unei fapte de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definit în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale ipso facto, ca circumstanță concretizată, materializată, constituind însăși cauza actului sau faptului discriminatoriu și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării.

25. Discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratament diferențiat) și impun a analiza un criteriu interzis invocat de petent, care constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

26. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

27. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

VI. Motivele de fapt și de drept

28. Potrivit dispozițiilor art. 62 Ordinul nr. 27/07.02.2024 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 120/12.02.2024, Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate și anume: excepția lipsei calității procesuale pasive și excepția de incompetență a C.N.C.D.

29. În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a Camerei Deputaților - Parlamentul României invocată de către partea reclamată, Colegiul director urmează să o respingă pe considerentul că instituția Camera Deputaților este autoritatea publică emitentă a actului normativ iar inițiatorii propunerii legislative pentru modificarea L nr. 72/2016 (PI-x nr. 262/2017) sunt 6 deputați și senatori UDMR.

30. Referitor la excepția de incompetență a C.N.C.D., invocată din oficiu și de către partea reclamată, Colegiul director urmează să o admită, arătând că o eventuală constatare a unei fapte de discriminare ar afecta norme juridice cu caracter de lege, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008. Emite un punct de vedere privind obiectul petiției, conform deciziilor instanțelor judecătorești în domeniu.

31. Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele: *„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării care, potrivit art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.*

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării» iar, potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit. c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor

hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din com Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție. În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

32. Având în vedere aceste aspecte precum și faptul că petiția reclamă efectele discriminatorii ale unei modificări legislative, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre

privind obiectul cauzei însă, poate emite un punct de vedere de specialitate, conform prevederilor art. 18 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, care stipulează: „*Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.*”

PUNCT DE VEDERE

33. O.G. nr. 137/2000, prin art. 2 alin. (1), definește discriminarea prin următoarele: „*potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*”

34. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”.

35. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: *Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996*).

36. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

37. În orice caz supus analizei Colegiului director în ceea ce privește posibila încălcare a principiului egalității, acesta analizează dacă în cazul semnalat se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

38. Astfel, pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

✓ existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

- ✓ existența unui criteriu de discriminare conform. art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- ✓ tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;
- ✓ tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

39. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. (1) deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit din cauza apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

40. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

41. Prin urmare, în analiza situațiilor care intră în sfera de competență a C.N.C.D., Colegiul director se raportează la elementele constitutive ale discriminării directe, concret dacă o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „criteriului protejat”.

42. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”.

43. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

44. Dacă proiectul inițial prevedea acordarea beneficiului reducerii vârstei de pensionare pentru toți avocații care exercită profesia în condițiile celor 3 grade de handicap (**grav, accentuat și mediu**) și urmărirea armonizarea sistemului de pensii al avocaților cu sistemul public de pensii unde, după promulgare, Legea nr. 229/2021 a exclus de la reducerea vârstei de pensionare avocații care exercită profesia în condiții de handicap accentuat și mediu, acordând acest beneficiu doar celor cu handicap grav. Astfel, nu numai că nu acordă tratament juridic egal tuturor avocaților care exercită profesia în condiții de handicap dar creează o discriminare între avocați acordând beneficiu de reducere a vârstei de pensionare doar pentru cei cu handicap grav, excluzând orice drept în acest sens celor cu handicap accentuat și mediu. Totodată, această legea creează o discriminare și în ceea ce privește persoanele cu handicap accentuat și mediu dintr-un sistem privat de asigurări sociale reglementat legal care nu pot beneficia de aceleași

drepturi ca și cele ale persoanelor cu handicap asemănător asigurate în sistemul public de pensii.

Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	Legea nr. 229/2021 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților
Art. 58. - Persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare și a stagiilor complete de cotizare prevăzute în anexa nr. 5, după cum urmează: a) cu 15 ani, în situația asiguraților cu handicap grav, dacă au realizat, în condiții de handicap grav, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare; b) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap accentuat, dacă au realizat, în condiții de handicap accentuat, cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare; c) cu 10 ani, în situația asiguraților cu handicap mediu, dacă au realizat, în condiții de handicap mediu, stagiul complet de cotizare.	Art. 34¹. - Persoanele cu handicap grav care au realizat, în profesia de avocat, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare în condiții de handicap grav beneficiază de reducerea cu 15 ani a vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 1.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi a membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Admite excepția de necompetență materială a C.N.C.D., potrivit Deciziei nr. 997/2008 a Curții Constituționale, invocată din oficiu și de către partea reclamată;
2. Respinge excepția lipsei calității procesual pasive a părții reclamate Camera Deputaților;
3. Emiterea unui punct de vedere;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

DIACONU Adrian - Membru

GRAMA Horia - Membru

JURA Cristian - Membru

MOȚA Maria - Membru

POPA Claudia Sorina - Membru

RAIU Cătălin - Membru

SĂVULESCU Radu - Cosmin – Membru

*Data redactării: 31.07.2024
Redactată și motivată F.L.I.*

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.